

« zurück blättern vor »

FISZBIN subst. m., ab 1747; auch *fiszbejn*, *fizbin*, *fizbin*. **1)** ‘Barten des Walfischs’ – ‘pręt rogowy pochodzący z górnej szczęki lub z podniebienia wieloryba’: 1749 BeimJelMed 329, SP17 *trzeba [...] fizbinem zgiętym szlamowatość z niego [sc. języka] sciągać*. o 1789 Zool.Nar. 393, L *Z rogu wierzchniey szczęki wieloryba mamy fiszbein, który do sznórowek, parasolów i innych sprzętów bywa używany*. o 1825 GWar 455, Nowo *Fabryka (...) opatrzona iest także w machinę do prasowania okładek, czyli robienia na nich wycisków, które według życzenia mogą być na rogu, fiszbinie, szylkrecie lub metalu*. o (1934) 1947 Cent.Wyspa 292, DOR *Wieloryb, którego upolowaliśmy (...) ma ze 22 metry długości. Waga jego na pewno przekracza 60 ton, no i z takiej sztuki można otrzymać z dziesięć tysięcy litrów oliwy, a fiszbiny będą ważyły z 250 kilo*. – TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR sowie TR 1747 s.v. *os de baleine*. **2)** ‘ein aus Fischbein oder einem künstlichen Stoff hergestellter Stab in Frauenmiedern oder Regenschirmen’ – ‘usztyniający pręt z fiszbinu lub jego imitacji znajdujący się w damskich gorsetach lub parasolach’: (vor 1792) 1951 Kit.Opis 508 przyp. *Na wierszch brały sznurówkę rogiem wielorybim, czyli fiszbinem przeszywaną*. o (1889) 1922 Zap.G.Znak 15, DOR *Objąwszy jej kibić, zdziwiłem się, że była tak szczupłą. Czuję tylko fiszbiny, stalki i inne mordercze narzędzia pokryte i zamaskowane białą tkaniną*. o (1938–1939) 1947 Jarec.Ludzie I 102, DOR *Siedzi prosto. Fiszbiny gorsetu trzymają nieustępliwie*. o [LBel.] (1948) 1951 Bron.J.Człow. 6, DOR *Z wagonika wysiadła (...) bledziutka dziewczyna w kołnierzyku tiulowym na wielorybich fiszbinach*. – SW, LSP, DOR. ◇ **Var:** *fiszbejn* subst. m., [hapax] 1789 Zool.Nar. 393, L – L, SW (m.u.); *fiszbin* subst. m., (vor 1792) 1951 Kit.Opis 508 przyp. o 1825 GWar 455, Nowo – TR, SWIL, SW, LSP, DOR; *fizbin* subst. m., 1749 BeimJelMed 329, SP17 o [LBel.] 1782–1792 Pam.83 131, L – L (zan.), SW (stp.); *fizbin* subst. m. – 1747 TR s.v. *os de baleine*. ◇ **Etym:** nhd. *Fischbein* subst. n., ‘Barten des Wales; Gegenstand daraus’, GRI. ◇ **Der:** *fiszbinowy* adj., (1881) 1938 Lam J. Kariery 85, DOR, zuerst geb. SW; *wyfiszbiniować* v. pf., ‘ein Korsett mit Fischbein schnüren’, [hapax] (1950) 1952 Meis.Sześciu 191, DOR, zuerst geb. DOR.

« zurück blättern vor »